

UCHWAŁA NR XXIX/518/13
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
z dnia 25 marca 2013r.

w sprawie przyjęcia raportu z działań podejmowanych w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 w 2012 r.

NA PODSTAWIE:

- art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie (Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.)
- art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124, tekst jednolity)

§ 1

Przyjmuje się raport z działań podjętych w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 w 2012 r., stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku

Tadeusz Kowalczyk

UZASADNIENIE

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124, tekst jednolity), samorząd województwa podejmuje i wspiera działania mające na celu przeciwdziałanie i zwalczanie narkomanii.

W myśl art. 11 ust. 1 cyt. ustawy raport z działań podjętych w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii winien być przedłożony sejmikowi województwa, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Uchwałą Nr XVI/297/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 stycznia 2012 r. został przyjęty Wojewódzki program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016.

RAPORT
z działań podejmowanych w ramach realizacji
Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016
w 2012r.

Wojciech Żelezicki

*Ekspert Wojewódzki
ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii*

Kielce
Luty 2013

Opracowanie: Departament Ochrony Zdrowia

Spis treści:

1. Wprowadzenie.....	3
2. Prezentacja wybranych wyników badań pt. „Przeprowadzenie badania ankietowego na temat problemu używania substancji psychoaktywnych (narkotyków i alkoholu) oraz opinii i przekonań w tym zakresie na próbie reprezentatywnej mieszkańców województwa świętokrzyskiego”.....	3
2.1. Województwo świętokrzyskie na tle kraju w prezentowanym badaniu - wybrane elementy.....	6
3. Profilaktyka, leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna.....	10
3.1. Działania profilaktyczne realizowane przez Kuratorium Oświaty w Kielcach.....	11
3.2. Profilaktyka w gminach województwa świętokrzyskiego.....	12
3.3. Leczenie.....	20
3.4. Program metadonowy.....	27
3.5. Ośrodki leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych w województwie świętokrzyskim.....	28
3.6. Profilaktyczno – leczniczo działalność Aresztu Śledczego w Kielcach.....	32
3.7. Działalność prewencyjna Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach.....	33
4. Współpraca Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi.....	36
5. Działania edukacyjno – informacyjne w województwie świętokrzyskim.....	39
5.1. Kampania społeczna „Narkotyki? Na co mi to. Odleć z nami nie z narkotykami”.....	41
5.2. Wdrażanie programu profilaktycznego Unplugged.....	41
5.3. Program wczesnej interwencji „FreD Goes Net”.....	43
6. Podsumowanie.....	45

1. Wprowadzenie

Podstawą prawną działań samorządu województwa związanych z przeciwdziałaniem narkomanii jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz 124, tekst jednolity). Zgodnie z art. 2 ust. 1 cyt. ustawy przeciwdziałanie narkomanii w województwie świętokrzyskim realizowane było przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo - wychowawczej i zdrowotnej.

Ponadto, wytyczne do działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011r. w sprawie Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 - 2016 (Dz. U. z 2011r. Nr 78, poz. 428). W dokumencie wytyczone zostały: kierunki i rodzaje działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii, harmonogram przyjętych działań, cele oraz sposoby ich osiągnięcia oraz ministrów odpowiedzialnych za ich realizację, a także podmioty właściwe do podejmowania określonych działań. Wskazane obszary działań zostały ujęte w „Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016” (Uchwała Nr XVI/297/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 stycznia 2012r.) w 3 wiodących priorytetach:

- priorytet I – profilaktyka,
- priorytet II – leczenie, rehabilitacja, ograniczenie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna,
- priorytet III – badania, monitoring i ewaluacja podejmowanych działań.

2. Prezentacja wybranych wyników badań pt. „Przeprowadzenie badania ankietowego na temat problemu używania substancji psychoaktywnych (narkotyków i alkoholu) oraz opinii i przekonań w tym zakresie na próbie reprezentatywnej mieszkańców województwa świętokrzyskiego”

Monitorowanie kwestii związanych m.in. z częstotliwością sięgania po substancje psychoaktywne, ich rodzaj, ilość spożywana, wreszcie okoliczności w znacznym stopniu decydują o poziomie ryzyka, jakie niesie spożywanie substancji psychoaktywnych. Pełne wyniki raportu dostępne są na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego w zakładce

– Informacje z departamentów – Departament Ochrony Zdrowia – Uzależnienie od substancji psychoaktywnych – Raporty i wyniki badań.

Badanie podjęto z intencją monitorowania zmian na scenie narkotykowej oraz śledzenia trendów w postawach wobec zjawiska. Celem badania było dostarczenie danych do ewaluacji strategii zapobiegania narkomanii. Wybrane wyniki badań:

→ obszar tematyczny - znajomość narkotyków:

- zdecydowana większość badanych, niezależnie od wieku, jest zorientowana w nazwach poszczególnych środków. W najwyższych odsetkach badani słyszeli o marihuanie, kokainie oraz amfetaminie. Znajomość tych substancji potwierdzało ponad 90% badanych. Niewielu mniej respondentów zetknęło się z nazwami: heroina (84,7%), haszysz (83,7%), substancje wziewne 84,2% GHB (79,8%) i ecstasy (78,0%). O grzybach halucynogennych słyszało 77,3% badanych. Nieco mniej popularne są nazwy „kompot”, LSD i sterydy anaboliczne (64-68% badanych), a najmniej znany jest crack (41,3%),
- najsilniej zróżnicowana względem wieku badanych jest znajomość LSD, grzybów halucynogennych i ecstasy. Z brakiem zróżnicowania mamy do czynienia w przypadku marihuany i kokainy.

→ obszar tematyczny - używanie narkotyków:

- na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia eksperymentowania znajdują się marihuana, haszysz, na kolejnym amfetamina,
- rozpowszechnienie podejmowania prób z substancjami psychoaktywnymi innymi niż alkohol i tytoń zależne jest od płci. W przypadku praktycznie wszystkich substancji mężczyźni częściej deklarują próby ich używania,
- w przypadku trzech najbardziej rozpowszechnionych środków, tj. przetworów konopi, amfetaminy oraz ecstasy zróżnicowania ze względu na wiek są istotne,
- najwięcej doświadczeń z przetworami konopi zebrały osoby w wieku 16-24 lat,
- rozpowszechnienie doświadczeń z amfetaminą jest największe wśród badanych w wieku 25-34 lata i wyraźnie niższe wśród osób w wieku 34-44 lata,
- ecstasy pojawia się tylko wśród osób do 34 wieku życia,
- analiza płci i wieku używających okazjonalnie poszczególnych środków wskazuje, że starszych użytkowników narkotyków spotykamy przede wszystkim wśród mężczyzn. U kobiet mamy do czynienia tylko z przetworami konopi (15-34 lata) oraz lekami łączonymi z alkoholem (35-64 lata),
- okazjonalne używanie substancji nielegalnych jest bardzo silnie zróżnicowane ze względu na szereg cech społeczno-demograficznych badanych. Mężczyźni w ponad dwa i pół razy

większym odsetku niż kobiety zaliczają się do grona okazjonalnych użytkowników narkotyków,

- rozpowszechnienie okazjonalnego używania wiąże się z wiekiem. Z najwyższym rozpowszechnieniem mamy do czynienia przed 25 rokiem życia. Jest on ponad dwa i pół razy większy niż analogiczny odsetek w grupie wiekowej 25-34 lata. W kolejnej kategorii wiekowej rozpowszechnienie jest jeszcze mniejsze, zaś począwszy od kategorii wiekowej 45-54 lata nikt nie przyznał się do używania,

- w podziale według statusu zawodowego warto zwrócić uwagę na jedną kategorię o zdecydowanie najwyższym rozpowszechnieniu tj. uczniów i studentów. Wśród osób bezrobotnych rozpowszechnienie okazjonalnego używania narkotyków jest także dość wysokie oraz znacząco wyższe niż wśród pracujących. Jeśli analizie poddamy tylko pracujących, to okazjonalnych użytkowników spotykamy z podobną częstością na stanowiskach kierowniczych, szeregowych i samodzielnych, różnice między nimi nie są istotne statystycznie.

➔ obszar tematyczny - używanie leków uspokajających i nasennych:

- odsetki osób sięgających po leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza są wyższe niż odsetki osób przyjmujących te leki z przepisu lekarza. W przypadku używania kiedykolwiek w życiu „niemedyczne” używanie tych leków jest o połowę bardziej powszechne niż używanie „medyczne”. W przypadku używania okazjonalnego (ostatnie 12 miesięcy) te różnice są jeszcze większe, zaś częstego używania (ostatnie 30 dni) – w próbie nie znalazł się nikt, kto używałby tych leków z zalecania lekarza,

- odsetki użytkowników stosujących leki bez zaleceń lekarza w czasie ostatnich 12 miesięcy są wyższe u kobiet niż u mężczyzn. Stosowanie w czasie ostatnich 30 dni nie różnicuje kobiet i mężczyzn.

➔ obszar tematyczny - postawy wobec narkotyków i działań profilaktycznych:

- większość badanych nie wyraża przyzwolenia na używanie narkotyków,

- wyniki wskazują na mały stopień społecznego poparcia dla pomysłów legalizacji narkotyków,

- wyraźnie zaznacza się zróżnicowanie w podejściu do marihuany i heroiny. Większość badanych zajmuje stanowisko zdecydowanie przeciwne wyrażeniu zgody na używanie,

- spośród instytucji zajmujących się redukcją popytu na narkotyki najszerzej znane są poradnie dla osób uzależnionych od narkotyków.

2.1. Województwo świętokrzyskie na tle kraju w prezentowanym badaniu - wybrane elementy

Badanie w województwie świętokrzyskim było częścią badania ogólnopolskiego, dzięki temu zagwarantowane zostały warunki porównywalności wyników uzyskanych w województwie z wynikami z poziomu całego kraju. Wyniki obu badań mogą być porównywane, bowiem zastosowano w nich takie same procedury badawcze, tj. narzędzia badawcze i sposób doboru próby, a także zostały one przeprowadzone w tym samym czasie przez tą samą ekipę ankieterów.

→ obszar tematyczny - używanie narkotyków:

W tabeli 1 zestawiono wyniki badania w województwie świętokrzyskim z wynikami ogólnopolskimi odnoszącymi się do używania poszczególnych substancji kiedykolwiek w życiu. Rozpowszechnienie doświadczeń z większością substancji jest w Województwie Świętokrzyskim niższe niż średnio w kraju.

Największe różnice występują w przypadku przetworów konopi. Także doświadczenia z łącznym używaniem przetworów konopi wraz z alkoholem zdarza się w Województwie rzadziej niż na poziomie kraju. Rozpowszechnienie przyjmowania narkotyków w zastrzykach oraz leków uspokajających i nasennych z alkoholem nie odbiega w Województwie od obserwowanego w całym kraju.

Tabela 1. Używanie substancji psychoaktywnych kiedykolwiek w życiu

	Polska	Świętokrzyskie
Marihuana lub haszysz	17,6	11,2
LSD	2,0	0,6
Amfetamina	4,0	2,7
Grzyby halucynogenne	2,0	0,4
Ecstasy	3,4	0,7
Crack	0,2	0,3
Kokaina	1,2	-
Heroina	0,2	0,1
Metadon	0,1	-

"Kompot"	0,6	0,5
Sterydy anaboliczne	1,7	0,7
Substancje wziewne	1,6	0,7
Inne	-	-
Jakakolwiek substancja przyjmowana w zastrzykach	0,5	0,3
Marihuana lub haszysz jednocześnie z alkoholem	5,8	2,0
Leki uspakajające lub nasenne jednocześnie z alkoholem	1,5	1,2

➔ **obszar tematyczny - używanie alkoholu, tytoniu i dopalaczy:**

Dane o odsetkach konsumentów poszczególnych napojów alkoholowych oraz alkoholu ogółem w województwie świętokrzyski i w całym kraju zebrano w tabeli 2. Zestawienie to przekonuje o podobnym rozpowszechnieniu picia napojów alkoholowych w województwie, jak średnio w kraju. Odsetek konsumentów jest jednak nieznacznie niższy, można zatem stwierdzić, że w województwie spotykamy relatywnie nieco więcej abstynentów niż na poziomie kraju. Odsetek niepijących w województwie można szacować na 18,1%, podczas gdy średnio w kraju – na 16,9%.

Tabela 2. Odsetki konsumentów alkoholu oraz poszczególnych typów napojów alkoholowych

	Polska	Świętokrzyskie
Napoje alkoholowe ogółem	83,1	81,9
Napoje spirytusowe	65,7	64,0
Wino	67,9	66,0
Piwo	70,8	68,7

Pod względem poziomu średniego spożycia alkoholu województwo świętokrzyskie wyraźnie odbiega od średniej krajowej. Zarówno średnie spożycie alkoholu liczone dla wszystkich badanych, jak i liczone tylko dla konsumentów jest w Województwie wyraźnie niższe. Dotyczy to nie tylko alkoholu ogółem, ale także poszczególnych napojów alkoholowych. W efekcie struktura spożycia alkoholu ze względu na typ napoju jest dość

podobna do ogólnopolskiej, choć udział napojów spirytusowych jest trochę wyższy a wina trochę niższy niż na poziomie kraju.

Palenie tytoniu w województwie świętokrzyskim jest podobnie rozpowszechnione jak w skali kraju. Odsetek badanych, którzy nigdy nie sięgali po wyroby tytoniowe jest w województwie taki sam, jak na poziomie kraju. Niewielkie różnice pojawiają się w proporcjach osób obecnie palących oraz tych, którzy rzucili palenie. Problem „dopalaczy” dotknął Województwo Świętokrzyskie w podobnym nasileniu jak całą Polskę.

➔ obszar tematyczny - dostępność substancji psychoaktywnych

Dane zestawione w tabeli pokazują wyższe odsetki badanych z łatwym dostępem do substancji w województwie świętokrzyskim niż średnio w kraju przy ocenach dostępności większości substancji. Największe różnice występują w przypadku marihuany i haszyszu, które wydają się być w województwie świętokrzyskim wyraźnie bardziej dostępne niż w innych częściach kraju.

Tabela 3. Ocena dostępności substancji psychoaktywnych jako łatwej (odpowiedzi „dosyć łatwo” lub „bardzo łatwo” na pytanie jak trudne byłoby zdobycie każdej z wymienionych substancji)

	Polska	Świętokrzyskie
Leki uspokajające lub nasenne	31,6	35,2
Marihuana lub haszysz	23,7	30,2
LSD	8,1	5,3
Grzyby halucynogenne	7,1	7,7
Ecstasy	8,5	11,3
Amfetamina	9,6	16,0
Crack	3,8	4,9
Kokaina	4,8	6,0
Heroina	4,1	4,9
Sterydy anaboliczne	8,3	13,5
GHB	4,2	
"Kompot"	5,1	
Bimber	37,0	54,0
Dopalacze	32,0	38,6

➔ **obszar tematyczny - wiedza i przekonania na temat substancji psychoaktywnych**

W tabeli 4 zestawiono odsetki badanych z próby wojewódzkiej oraz próby ogólnopolskiej, którzy poszczególne wzory używania substancji psychoaktywnych uznali za wiążące się z bardzo dużym ryzykiem. Dane z tabeli wskazują na liczne odmierności w ocenach badanych z województwa świętokrzyskiego i badanych z próby ogólnopolskiej.

Tabela 4. Ocena ryzyka związanego z różnymi wzorami używania wybranych substancji psychoaktywnych (bardzo duże ryzyko)

	Polska	Świętokrzyskie
1. Palenie papierosów od czasu do czasu	12,0	15,9
2. Wypalanie jednej lub więcej paczek papierosów dziennie	62,6	70,9
3. Wypijanie jednego lub dwóch "drinków" prawie codziennie	45,7	43,3
4. Wypijanie czterech lub pięciu "drinków" prawie codziennie	67,3	72,4
5. Wypijanie pięciu lub więcej "drinków" 1 raz lub 2 razy w ciągu każdego weekendu	43,2	45,4
6. Próbowanie marihuany lub haszyszu 1 raz lub 2 razy w życiu	30,6	33,1
7. Palenie marihuany lub haszyszu od czasu do czasu	46,9	46,4
8. Palenie marihuany lub haszyszu regularnie	76,4	76,5
9. Próbowanie ecstasy 1 lub 2 razy w życiu	47,6	50,6
10. Używanie ecstasy regularnie	81,5	78,7
11. Próbowanie heroiny 1 lub 2 razy w życiu	57,2	62,4
12. Używanie heroiny regularnie	85,0	81,6
13. Próbowanie crack 1 lub 2 razy w życiu	57,4	61,6
14. Używanie crack	84,3	79,5

regularnie		
15. Zazywanie regularnie leków uspokajających i nasennych bez wskazań lekarskich	71,2	69,3
16. Próbowanie "dopalaczy" 1 raz lub 2 razy w życiu	45,1	44,1
17. Używanie "dopalaczy" regularnie	80,4	78,2

W świętokrzyskim badani w większych odsetkach niż w całej Polsce uznają za bardzo ryzykowne podejmowanie prób używania, natomiast w niższych używanie regularne. Nie odnotowano różnic między badanymi z próby wojewódzkiej i próby ogólnopolskiej w ocenie ryzyka związanego z używaniem leków uspokajających i nasennych bez wskazań lekarskich oraz „dopalaczy”.

➔ obszar tematyczny - narkomania i alkoholizm jako problem społeczny

Oceny poszczególnych problemów dla całego kraju dokonywane przez mieszkańców województwa świętokrzyskiego. Na czele rankingu problemów wszędzie stoi bezrobocie, to jednak na drugim miejscu wedle badanych w województwie jest spadek stopy życiowej, a w próbie ogólnopolskiej – przemoc w rodzinie.

Różne też są pozycje w rankingu narkomanii i picia alkoholu przez młodzież. W badaniu w województwie ten pierwszy problem zajął ostatnie miejsce, podczas gdy średnio w kraju zajmuje jedenastą pozycję. Picie alkoholu przez młodzież ulokowało się w próbie wojewódzkiej na siódmym miejscu, podczas gdy w próbie ogólnopolskiej na piątym. Porównując bezpośrednio odsetki badanych w próbie wojewódzkiej i próbie ogólnopolskiej deklarujących narkomanię, alkoholizm i picie przez młodzież jako bardzo ważne problemy, także odnotowujemy niższe odsetki w województwie.

3. Profilaktyka, leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Poniżej przedstawiono wykaz podmiotów oraz zakontraktowanych przez Świętokrzyski Oddział Wojewódzki NFZ świadczeń w zakresie leczenia uzależnień. Pozostałe dane pochodzą z: Poradni Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR w Kielcach, Ośrodka Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych „San Damiano”, Poradni Leczenia Uzależnień „San Damiano”, Hostelu „Rivotort”, Poradni Leczenia Uzależnień od

Substancji Psychoaktywnych Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”, Ośrodka dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Pałęgach, Poradni Leczenia Uzależnień w Starachowicach, Aresztu Śledczego w Kielcach, Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach oraz z Kuratorium Oświaty w Kielcach.

3.1. Działania profilaktyczne realizowane przez Kuratorium Oświaty w Kielcach

Zgodnie z obowiązującym prawem oświatowym szkoły i placówki oświatowe w 2012r. posiadały programy profilaktyki dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów oraz danego środowiska. Adresatami programów byli uczniowie, nauczyciele oraz rodzice. Do najczęstszych form oddziaływań należały: pogadanki, projekty, konkursy szkolne gminne bądź rejonowe, spektakle teatralne oraz spotkania ze specjalistami w zakresie profilaktyki uzależnień. Szkołom wsparcia udzielały również poradnie psychologiczno – pedagogiczne, policja, ośrodki pomocy społecznej, stowarzyszenia oraz placówki służby zdrowia. W środowisku lokalnym w szczególności wyróżniają się szkoły posiadające certyfikat Szkoły Promującej Zdrowie, gdzie jednym z elementów promocji zdrowia jest profilaktyka uzależnień z uwzględnieniem profilaktyki narkomanii. Szkoły promujące zdrowie upowszechniają systemowe i nowatorskie rozwiązania w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki, umożliwiające zwiększenie skuteczności i zasięgu oddziaływań prozdrowotnych, poprzez adresowanie działań zarówno do ucznia, rodziców, jak i środowiska w którym żyją.

W ramach działań profilaktycznych poradnie psychologiczno – pedagogiczne koncentrowały się głównie na pracy z całym środowiskiem szkoły (uczniowie, rodzice, nauczyciele). Działania miały na celu kształtowanie umiejętności życiowych i promowanie zdrowego stylu życia. Zrealizowano następujące warsztaty i debaty skierowane do uczniów: „Profilaktyka uzależnień zajęcia edukacyjne w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych”, „zagrożenia ze strony narkomanii raz alkoholu”, „Narkomania – choroba czy głupota?”, „Narkotyki i co dalej?”, „Narkotyki zażywasz – przegrywasz”, „Narkotyki i inne zagrożenia”, „Narkotyki – pomysł zanim będzie za późno”, „Uzależnienia i asertywna odmowa”, „Bawimy się bez używek”, „Bez używek”. Do rodziców skierowano następujące warsztaty: „profilaktyka uzależnień – jak postępować w osobami eksperymentującymi i używającymi substancji psychoaktywnych: oraz „Narkomania i inne zagrożenia”. Natomiast do nauczycieli i wychowawców skierowano warsztaty pt. „Narkomania, dopalacze czyli co wychowawca wiedzieć powinien”.

Pracownicy poradni diagnozują problem uzależnienia lub eksperymentowania z substancjami psychoaktywnym w kontekście problemów dydaktyczno – wychowawczych ucznia. Zakres merytoryczny i różnorodność podejmowanych przez szkoły, placówki i poradnie psychologiczno – pedagogiczne działań wskazują na wszechstronną działalność profilaktyczno – wychowawczą.

3.2. Profilaktyka w gminach województwa świętokrzyskiego

Przeciwdziałanie narkomanii według ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 9 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 124) należy do zadań własnych gminy. W oparciu o cyt. ustawę jak również Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011r. w sprawie Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 - 2016 (Dz. U. z 2011r. Nr 78, poz. 428) jednostki samorządu terytorialnego przygotowują Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii. Poniższe informacje pochodzą z analizy sprawozdań przesyłanych przez samorządy lokalne województwa świętokrzyskiego do Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Dane dotyczą roku 2011. Z uwagi na terminy sprawozdawcze określone art. 11 cyt. ustawy informacje z gmin za 2012r. zostaną przedłożone w raporcie opracowywanym na przełomie listopada/grudnia 2013r.

W **powiecie buskim** poszczególne urzędy miast i gmin posiadają opracowany gminny program przeciwdziałania narkomanii lub opracowany gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. Sześć gmin wspierało finansowo różnorodne programy profilaktyki uniwersalnej, dzięki czemu zrealizowało w sumie 12 programów dla blisko 2 093 osób. Dwie gminy wspierały finansowo programy profilaktyki selektywnej i wskazującej. Wiodące działania w tym zakresie koncentrowały się w wspieraniu programów skierowanych do dzieci i młodzieży z grup ryzyka: ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym oraz dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Pięć gmin finansowało działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku. Cztery gminy finansowały opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii. Jedna gmina prowadziła edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii. Jedna gmina organizowała lub dofinansowała szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną. Jedna gmina upowszechniała

informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Jedna gmina wspierała finansowo realizację programów ukierunkowanych na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych. Jedna gmina realizowała działania mające na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii.

We wszystkich gminach powiatu jędrzejowskiego opracowano gminny program przeciwdziałania narkomanii lub opracowano gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. Trzy gminy posiadają diagnozę problemu narkomanii. Cztery gminy wspierały finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Zrealizowano w sumie 25 różnorodnych programów dla blisko 8 114 osób. Działania opierały się na wspieraniu działalności: profilaktyczno - wychowawczej świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych, wspieraniu programów profilaktyki selektywnej w miejscach o zwiększonym narażeniu na kontakt z narkotykami (kluby, dyskoteki, imprezy masowe), wspieraniu programów obozów profilaktycznych oraz wspieraniu inicjatyw w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy. Cztery gminy finansowały działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku. Dwie gminy finansowały opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu promocji z zdrowia i profilaktyki narkomanii. Jedna gmina prowadziła edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii. Dwie gminy organizowały lub dofinansowywały szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną. Jedna gmina finansowała działania z zakresu zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Wszystkie gminy powiatu kazimierskiego posiadają opracowany gminny program przeciwdziałania narkomanii lub gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. Dwie gminy wspierały finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Zrealizowano 4 programy dla blisko 277 osób. Podejmowane działania odnosiły się do wspierania: programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne), programów profilaktyki narkomanii adresowanych do rodziców oraz rozwój oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Dwie gminy wspierały finansowo programy profilaktyki selektywnej i wskazującej z których skorzystało ok. 360 osób. Programy realizowane były poprzez wspieranie działalności profilaktyczno

wychowawczej świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych, wspieranie inicjatyw w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy czy wspieranie programów obozów profilaktycznych. Dwie gminy finansowały działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku. Jedna gmina prowadziła edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii. Jedna gmina zorganizowała szkolenie z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

W powiecie kieleckim sześć gmin posiada diagnozę problemów narkomanii. Czternaście gmin wspierało finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Działania opierały się na wsparciu programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne), programów profilaktyki narkomanii adresowanych do rodziców oraz rozwój i ofert pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Jedna gmina finansowała programy profilaktyki selektywnej i wskazującej. Działania opierały się na wspieraniu działalności: profilaktyczno – wychowawczej świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych, wspieraniu programów profilaktyki selektywnej w miejscach o zwiększonym narażeniu na kontakt z narkotykami (kluby, dyskoteki, imprezy masowe), wspieraniu programów obozów profilaktycznych oraz wspieraniu inicjatyw w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy. Cztery gminy finansowały opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii. Cztery gminy prowadziły edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii. Jedna gmina podjęła współpracę z mediami. Cztery gminy upowszechniały informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Jedna gmina realizowała działania mające na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii

Wszystkie gminy powiatu koneckiego posiadają program przeciwdziałania narkomanii lub gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. Trzy gminy posiadają diagnozę problemu narkomanii. Cztery gminy wspierały finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Zrealizowano w sumie 29 różnorodnych programów dla ok. 10 845 osób. Działania opierały się na wsparciu programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne), programów profilaktyki narkomanii adresowanych do rodziców oraz rozwój i ofert pozaszkolnych

zajęć dla dzieci i młodzieży. Dwie 2 gminy wsparły finansowo programy profilaktyki selektywnej i wskazującej. Zrealizowano sumie 6 progów dla 600 osób. Działania opierały się na wspieraniu działalności profilaktyczno – wychowawczej świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych, wspieraniu programów profilaktyki selektywnej w miejscach o zwiększonym narażeniu na kontakt z narkotykami (kluby, dyskoteki, imprezy masowe), wspieraniu programów obozów profilaktycznych oraz wspieraniu inicjatyw w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy. Dwie gminy finansowały działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku. Jedna gmina finansowała opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii. Jedna gmina prowadziła edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii. Jedna gmina podejmowała współpracę z mediami. Dwie gminy organizowały lub dofinansowały szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną. Jedna gmina finansowała działania z zakresu zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie o uzależnionych od narkotyków. Jedna gmina upowszechniała informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Jedna gmina wspierała finansowo działania z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych).

Gminy powiatu opatowskiego posiadają gminny program przeciwdziałania narkomanii lub gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. Sześć gmin wspierało finansowo programy profilaktyki uniwersalnej, dzięki czemu zrealizowano w sumie 18 programów dla blisko 4 174 osób. Podejmowane działania odnosiły się do wspierania programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne), programów profilaktyki narkomanii adresowanych do rodziców oraz rozwój oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Jedna gmina finansowała działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku. Trzy gminy prowadziły edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii. Jedna gmina organizowała lub dofinansowała szkolenia

z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Samorządy lokalne powiatu ostrowieckiego, które nadesłały kwestionariusze ankiet mają opracowany gminny program przeciwdziałania narkomanii lub gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. Jedna gmina posiada diagnozę problemu narkomanii. Cztery gminy wspierały finansowo programy profilaktyki uniwersalnej, dzięki czemu zrealizowały 13 programów dla blisko 3 075 osób. Najczęściej działania opierały się na wspieraniu programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne). Jedna gmina wspierała finansowo programy profilaktyki selektywnej i wskazującej. Programów profilaktyki selektywnej realizowane były w miejscach o zwiększonym narażeniu na kontakt z narkotykami (kluby, dyskoteki, imprezy masowe) oraz polegały na wspieraniu inicjatyw w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy. Jedna gmina opracowała i upowszechniała materiały informacyjno – edukacyjne z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii. Jedna gmina zorganizowała edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii. Dwie gminy podejmowały współpracę z mediami. Jedna gmina organizował lub dofinansował szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną. Jedna gmina upowszechniała informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Jedna gmina realizowała działania mające na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii.

Wszystkie gminy powiatu pińczowskiego posiadają gminny program przeciwdziałania narkomanii lub gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. Jedna gmina ma aktualną diagnozę problemu narkomanii. Wszystkie gminy wspierały finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Zrealizowano dzięki temu 12 programów dla ok. 2 941 osób. Działania dotyczyły: wsparcia programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne), wsparcia programów profilaktyki narkomanii adresowanych do rodziców oraz rozwoju i wsparcie oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Trzy gminy finansowały działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku. Jedna gmina finansowała opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii. Dwie gminy prowadziły edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii. Jedna gmina

organizowała lub dofinansowała szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną. Jedna gmina wspierała finansowo działania z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych).

Wszystkie gminy w **powiecie sandomierskim** posiadają opracowany gminny program przeciwdziałania narkomanii lub gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. Dwie gminy mają diagnozę problemu narkomanii. Pięć gmin wspierało finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Zrealizowano 27 programów dla ok. 4 905 osób. Działania polegały na wspieraniu programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne), wspieraniu programów profilaktyki narkomanii adresowanych do rodziców oraz rozwoju i wsparciu oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Jedna gmina wspierała finansowo programy profilaktyki selektywnej i wskazującej. Dwie gminy finansowały działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku. Jedna gmina upowszechniała materiały informacyjno – edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii. Dwie gminy prowadziły kampanię społeczną na temat problemu narkomanii. Jedna gmina współpracowała z mediami.

We wszystkich gminach **powiatu skarżyskiego** opracowano gminny program przeciwdziałania narkomanii lub opracowano gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. Wszystkie gminy powiatu wspierały finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Zrealizowano 15 programów dla około 3 890 osób. Podejmowane działania odnosiły się do wspierania programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne), programów profilaktyki narkomanii adresowanych do rodziców oraz rozwój oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Jedna gmina wspierała finansowo programy profilaktyki selektywnej i wskazującej, które polegały na wsparciu działalności profilaktyczno – wychowawczej świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych. Jedna gmina finansowała działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku. Dwie gminy prowadziły edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii. Jedna gmina podejmowała współpracę z mediami. Dwie gminy organizowały

lub dofinansowały szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną. Jedna gmina finansowała działania z zakresu zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Jedna gmina upowszechniała informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Jedna gmina wspierała finansowo działania dotyczące zapewnienia dostępności leczenia substytucyjnego. Jedna gmina wspierała finansowo realizację programów ukierunkowanych na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych. Jedna gmina wspierała finansowo działania z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych). Jedna gmina realizowała działania mające na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Wszystkie gminy powiatu starachowickiego mają opracowany gminny program przeciwdziałania narkomanii lub gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. Dwie gminy mają diagnozę problemu narkomanii. Należy nadmienić, iż w Starachowicach dokonano badania ankietowego wg. metodologii ESPAD „Zjawisko używania substancji psychoaktywnych w szkołach średnich Starachowic, na tle wyników z lat 1998r. 2001r., 2003r., 2006r. - Młodzież 2011”. Cztery gminy wspierały finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Zrealizowano 14 programów dla ok. 5 933 osób w zakresie wspierania programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne), programów profilaktyki narkomanii adresowanych do rodziców oraz rozwoju ofert pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Przedsięwzięcia dotyczyły realizacji programów profilaktyczno – edukacyjnych, spektakli teatralnych, festynów profilaktycznych, zajęć w świetlicach środowiskowych. Działania w większości zostały wykonane przy współpracy z organizacjami pozarządowymi. Trzy gminy wspierały finansowo programy profilaktyki selektywnej i wskazującej. Zrealizowano 8 programów dla ok. 1000 osób w zakresie wspierania skierowanych do dzieci i młodzieży z grup ryzyka: ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym oraz dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wspierania programów obozów profilaktycznych. Dwie gminy finansowały działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych

z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisk. Jedna gmina prowadziła edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii. Jedna gmina organizowała lub dofinansowała szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną. Jedna gmina finansowała działania z zakresu zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Jedna gmina upowszechniała informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Jedna gmina wspierała finansowo działania dotyczące zapewnienia dostępności leczenia substytucyjnego. Jedna gmina wspierała finansowo działania z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych). Jedna gmina realizowała działania mające na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii. Jedna gmina realizowała działania mające na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

W powiecie staszowskim gminy posiadają opracowany gminny program przeciwdziałania narkomanii lub gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. Dwie gminy posiadają diagnozę problemu narkomanii. Cztery gminy wspierały finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Zrealizowano w sumie 12 programów dla około 1 188 osób. Działania oparły się na: wspieraniu programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne) wspieraniu programów profilaktyki narkomanii adresowanych do rodziców. Rozwój oraz wsparciu ofert pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Dwie gminy wspierały finansowo programy profilaktyki selektywnej i wskazującej. Zrealizowano w sumie 6 programów dla 155 osób. Działania oparły się na: wspieraniu programów obozów profilaktycznych oraz wspieraniu działalności profilaktyczno – wychowawczej świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych. Dwie gminy finansowały działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku. Dwie gminy opracowywały i upowszechniały materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii. Jedna gmina prowadziła edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii. Jedna gmina podejmowała współpracę z mediami. Jedna gmina realizowała działania mające na celu

monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Wszystkie gminy powiatu włoszczowskiego posiadają opracowany gminny program przeciwdziałania narkomanii lub opracowany gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. Cztery gminy wspierały finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Zrealizowano w sumie 12 programów dla ok. 2 898 osób. Działania opierały się na wsparciu programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne), programów profilaktyki narkomanii adresowanych do rodziców oraz rozwój i ofert pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Jedna gmina realizowała programy profilaktyki selektywnej i wskazującej. Podejmowane działania oparły się na wspieraniu inicjatyw w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy. Jedna gmina podejmowała współpracę z mediami. Trzy gminy dofinansowały szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną. Jedna gmina finansowała działania z zakresu zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Środki finansowe pochodzące z zezwoleń na sprzedaż alkoholu to główne źródło finansowania gminnych programów przeciwdziałania uzależnieniom. Samorządy lokalne województwa świętokrzyskiego wykazują zróżnicowaną aktywność w obszarze realizacji poszczególnych rodzajów profilaktyki uzależnień. Najczęstsze działania dotyczą realizacji postulatów uniwersalnej. Działania w większości zostały wykonane przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

3.3. Leczenie

Najwięcej podmiotów świadczących usługi w zakresie leczenia uzależnień w 2012 roku występowała w Kielcach – 6 podmiotów, natomiast w powiecie: kieleckim 3 podmioty, w powiatach: koneckim, starachowickim i ostrowieckim po 2 podmioty, w powiecie buskim, jędrzejowskim, kazimierskim, opatowskim, pińczowskim, staszowskim, sandomierskim, skarżyskim i włoszczowskim po 1 podmiocie.

Tabela 5. Wykaz zakontraktowanych świadczeń na 2012r.

Powiat buski										
Nazwa Świadczeniodawcy	Adres Siedziby				Zakres świadczeń	Miejsce Udzielania Świadczeń				
	Miejscowość	Ulica, Nr Domu	Kod pocztowy	Telefon	nazwa	Miejscowość	Ulica	Gmina	Powiat	Telefon
Poradnia Zdrowia Psychicznego I Leczenia Uzależnień w Busku-Zdroju	Busko-Zdrój	Sądowa 9	28100	41-3567111	leczenie uzależnień	Busko-Zdrój	Sądowa 9	Busko-Zdrój	Buski	41-3567111

Powiat jędrzejowski										
Nazwa Świadczeniodawcy	Adres Siedziby				Zakres świadczeń	Miejsce Udzielania Świadczeń				
	Miejscowość	Ulica, Nr Domu	Kod pocztowy	Telefon	nazwa	Miejscowość	Ulica	Gmina	Powiat	Telefon
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - "Is-Med" - Przychodnia Specjalistyczna - Jędrzejów	Jędrzejów	Armii Krajowej 10	28300	41-3861405	leczenie uzależnień	Jędrzejów	Armii Krajowej 10	Jędrzejów	Jędrzejowski	41-38614 05

Powiat kazimierski										
Nazwa Świadczeniodawcy	Adres Siedziby				Zakres świadczeń	Miejsce Udzielania Świadczeń				
	Miejscowość	Ulica, Nr Domu	Kod pocztowy	Telefon	nazwa	Miejscowość	Ulica	Gmina	Powiat	Telefon
Spzoz w Kazimierzy Wielkiej	Kazimierza Wielka	Partyzantów 12	28500	41- 3521442	leczenie uzależnień	Kazimierza Wielka	Partyzantów 12	Kazimierza Wielka	Kazimierski	41-3522140 wew. 38

Miasto Kielce										
Nazwa Świadczeniodawcy	Adres Siedziby				Zakres świadczeń	Miejsce Udzielania Świadczeń				
	Miejscowość	Ulica, Nr Domu	Kod pocztowy	Telefon	nazwa	Miejscowość	Ulica	Gmina	Powiat	Telefon
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Patron" Sp. Z O. O. - Kielce	Kielce	Kopernika 3	25366	41-3445027	leczenie uzależnień	Kielce	Kopernika 3	Kielce	Kielce	41- 34 450 27
Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Kielcach	Kielce	Jana Nowaka Jeziorańskiego 65	25433	41- 368 68 31	leczenie uzależnień	Kielce	Jana Nowaka Jeziorańskiego 65	Kielce	Kielce	41 -368 68 31
					świadczenie dzienne terapii uzależnienia od alkoholu					
Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień Monar w Kielcach	Kielce	Malików 150b	25639	41-367 36 93, 0-603 388 318	świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	Kielce	Malików 150b	Kielce	Kielce	41-367 36 93
					leczenie uzależnień					
					świadczenia dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych udzielane w hostelu					
Stowarzyszenie "Nadzieja Rodzinie" - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Nadzieja Rodzinie" w Kielcach	Kielce	Karczówkowska 36	25711	041-3455665	świadczenia dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych udzielane w hostelu	Kielce	Jana Nowaka Jeziorańskiego 75	Kielce	Kielce	41- 34 55 665
					świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol		Karczówkowska 36			41- 345 56 65
					leczenie uzależnień					41- 335 87 55
Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach	Kielce	Grunwaldzka 45	25736	41-3671300	leczenie uzależnień	Kielce	Grunwaldzka 47	Kielce	Kielce	41- 36 71 208
					świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu					
Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii W Morawicy	Morawica	Spacerowa 5	26026	41-3641399	leczenie uzależnień	Kielce	Jagiellońska 72	Kielce	Kielce	41-3457346

Powiat kielecki

Nazwa Świadczeniodawcy	Adres Siedziby				Zakres świadczeń	Miejsce Udzielania Świadczeń				
	Miejscowość	Ulica, Nr Domu	Kod pocztowy	Telefon	nazwa	Miejscowość	Ulica	Gmina	Powiat	Telefon
Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii W Morawicy	Morawica	Spacerowa 5	26026	41-3641399	leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	Morawica	Spacerowa 5	Morawica	Kielecki	041-3641399
					leczenie uzależnień, w tym świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu					
Stowarzyszenie "Nadzieja Rodzinie" - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Nadzieja Rodzinie" w Kielcach	Kielce	Karczówkowska 36	25711	041-3455665	świadczenia rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych	Pałęgi	80	Mniów	kielecki	41- 373 75 67
Ośrodek Leczenia Uzależnień Od Środków Psychoaktywnych "San Damiano" - Chęciny	Chęciny	Franciszkańska 10	Chęciny	Kielecki	41-31-51-140	Chęciny	Franciszkańska 10	Chęciny	Kielecki	41-31-51-140
					świadczenia dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych udzielane w hostelu					
					świadczenia rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych					
					Świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol					

Powiat konecki

Nazwa Świadczeniodawcy	Adres Siedziby				Zakres świadczeń	Miejsce Udzielania Świadczeń				
	Miejscowość	Ulica, Nr Domu	Kod pocztowy	Telefon	nazwa	Miejscowość	Ulica	Gmina	Powiat	Telefon
Zespół Opieki Zdrowotnej - Końskie	Końskie	Gimnazjalna 41 B	26200	41-3902350	leczenie uzależnień	Końskie	Gimnazjalna 41b	Końskie	Konecki	41-3902242
Nzoz Ośrodek Rehabilitacyjny-Readaptacyjny Dla Dzieci I Młodzieży	Luta	Luta	26220	41 3432505	świadczenia rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych	Luta	Luta	Stąporków	Konecki	41- 343 25 05

Powiat opatowski

Nazwa Świadczeniodawcy	Adres Siedziby				Zakres świadczeń	Miejsce Udzielania Świadczeń				
	Miejscowość	Ulica, Nr Domu	Kod pocztowy	Telefon	nazwa	Miejscowość	Ulica	Gmina	Powiat	Telefon
Top Medicus Spółka Z Ograniczoną Odpowiedzialnością	Opatów	Słowackiego 13	27500	15- 8682051	leczenie uzależnień	Opatów	Słowackiego 13	Opatów	Opatowski	158682051

Powiat pińczowski

Nazwa Świadczeniodawcy	Adres Siedziby				Zakres świadczeń	Miejsce Udzielania Świadczeń				
	Miejscowość	Ulica, Nr Domu	Kod pocztowy	Telefon	nazwa	Miejscowość	Ulica	Gmina	Powiat	Telefon
Promedic Centrum Psychoterapii Agnieszki Nehrebeckiej	Pińczów	Bednarska 3	28400	604544362	leczenie uzależnień świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	Pińczów	Bednarska 3	Pińczów	Pińczowski	794697913

Powiat staszowski

Nazwa Świadczeniodawcy	Adres Siedziby				Zakres świadczeń	Miejsce Udzielania Świadczeń				
	Miejscowość	Ulica, Nr Domu	Kod pocztowy	Telefon	nazwa	Miejscowość	Ulica	Gmina	Powiat	Telefon
Promedic Centrum Psychoterapii Agnieszki Nehrebeckiej	Pińczów	Bednarska 3	28400	604544362	leczenie uzależnień	Staszów	Wschodnia 23	Staszów	Staszowski	533033311 604544362
					świadczenia dienne terapii uzależnienia od alkoholu					

Powiat sandomierski

Nazwa Świadczeniodawcy	Adres Siedziby				Zakres świadczeń	Miejsce Udzielania Świadczeń				
	Miejscowość	Ulica, Nr Domu	Kod pocztowy	Telefon	nazwa	Miejscowość	Ulica	Gmina	Powiat	Telefon
Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Sandomierzu	Sandomierz	Schinzla 13	27600	15-8323001	leczenie uzależnień	Sandomierz	Schinzla 13	Sandomierz	Sandomierski	15/833 07 31

Powiat skarżyski

Nazwa Świadczeniodawcy	Adres Siedziby				Zakres świadczeń	Miejsce Udzielania Świadczeń				
	Miejscowość	Ulica, Nr Domu	Kod pocztowy	Telefon	nazwa	Miejscowość	Ulica	Gmina	Powiat	Telefon
Obwód Lecznictwa Kolejowego Spzoz w Skarżysku-Kamiennej	Skarżysko-Kamienna	Sokoła 50	26110	41-2512187	leczenie uzależnień	Skarżysko-Kamienna	Sokoła 50	Skarżysko-Kamienna	Skarżyski	41- 2784361 wew.132

Powiat starachowicki										
Nazwa Świadczeniodawcy	Adres Siedziby				Zakres świadczeń	Miejsce Udzielania Świadczeń				
	Miejscowość	Ulica, Nr Domu	Kod pocztowy	Telefon	nazwa	Miejscowość	Ulica	Gmina	Powiat	Telefon
Ośrodek Leczenia Zaburzeń Psychiczych I Uzależnień "Michałów" - Starachowice	Starachowice	Ostrowiecka 151	27200	41-2735735	leczenie uzależnień	Starachowice	Ostrowiecka 151	Starachowice	Starachowicki	41-2735735
Powiatowy Zakład Opieki Zdrowotnej - Starachowice	Starachowice	Radomska 70	27200	41-2746158	leczenie uzależnień	Starachowice	Radomska 70	Starachowice	Starachowicki	41 - 2739816
					program leczenia substytucyjnego					

Powiat włoszczowski										
Nazwa Świadczeniodawcy	Adres Siedziby				Zakres świadczeń	Miejsce Udzielania Świadczeń				
	Miejscowość	Ulica, Nr Domu	Kod pocztowy	Telefon	nazwa	Miejscowość	Ulica	Gmina	Powiat	Telefon
Nzoz "Nowe Życie" we Włoszczowie	Włoszczowa	Mleczarska 11	29100	41-3944406	leczenie uzależnień	Włoszczowa	Mleczarska 11	Włoszczowa	Włoszczowski	41-3944406

Opracowano na podstawie danych NFZ

Pomoc osobom używającym szkodliwie, uzależnionym i ich rodzinom świadczona była przez wykwalifikowaną kadre, co ilustruje tabela poniżej.

Tabela 6. Zestawienie ilości kadry pracującej z osobami uzależnionymi od substancji psychoaktywnych w województwie świętokrzyskim w 2012r.

Lp.	Zawód	Stopień specjalizacji	Ilość osób udzielających świadczeń
1.	Instruktor terapii uzależnień	w trakcie	2
2.	Instruktor terapii uzależnień	specjalista	1
3.	Lekarz psychiatra	specjalista	2
4.	Lekarz psychiatra	I st. specjalizacji	2
5.	Lekarz psychiatra dzieci i młodzieży	specjalista	2
6.	Pielegniarka	-	5
7.	Położona	-	1
8.	Pedagog	-	2
9.	Pedagog specjalny	-	1
10.	Psycholog	-	5
11.	Psychoterapeuta	specjalista	2
12.	Specjalista terapii uzależnień	w trakcie	5
13.	Specjalista terapii uzależnień	specjalista	24
RAZEM			54

Źródło danych NFZ

Z osobami uzależnionymi w 2012r. pracowało łącznie 54 przedstawiciele różnych zawodów. Największą grupę zawodową stanowili specjaliści terapii uzależnień.

Poddając analizie skalę konsekwencji zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych zebrano dane statystyczne z podmiotów, które świadczyły leczenie osobom uzależnionym i współuzależnionym w ramach kontraktów z Świętokrzyskim Odziałem NFZ oraz z pozostałych instytucji.

3.4. Program metadonowy

W programie metadonowym realizowanym przez Zakład Opieki Zdrowotnej w Starachowicach w 2012 roku uczestniczyło 25 osób. Beneficjenci programu to mieszkańcy: Starachowic - 6 osób, Skarżyska – Kamiennej - 13 osób, Kielc - 3 osoby, Ostrowca Świętokrzyskiego - 1 osoba, Nowej Dęby – 1 osoba, Radomia – 1 osoba. Pacjenci zgłaszający się po ustaloną dawkę metadonu do Poradni Leczenia Uzależnień w Starachowicach podlegają wyrwykowemu badaniu moczu. Pacjenci mają zapewnioną

terapię indywidualną oraz konsultacje psychiatryczne. W minionym roku zmarły 4 osoby uczestniczące w programie, 1 osoba zakończyła z własnej inicjatywy udział w programie, przybyło 3 nowych pacjentów.

Formami pomocy były: konsultacje dla rodziców, zlecenia i omawianie wyników badań moczu na obecność substancji psychoaktywnych, terapia indywidualna, terapia grupowa. Zatrudnione w Poradni osoby to: specjalista terapii uzależnień, pielęgniarka oraz psychiatra.

3.5. Ośrodki leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych w województwie świętokrzyskim

► Ośrodek Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych „San Damiano”

Ilość osób leczonych z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych w Poradni Leczenia Uzależnień „San Damiano” w 2012 r. wyniosła w 12 osób (w tym 3 kobiety oraz 9 mężczyzn), w wieku: - do 18 lat – 0 osób; od 19 do 29 lat – 5 osób, od 30 do 64 lat - 5 osób, powyżej 65 lat - 2 osoby.

Ilość udzielonych porad w związku z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych w Poradni Leczenia Uzależnień „San Damiano” wyniosła w sumie: 27 (w tym kobiet: 8 oraz mężczyzn: 19), w tym w wieku:- do 18 lat - 0 osób, od 19 do 29 lat – 15 osób, od 30 do 64 lat 7 – osób, - powyżej 65 lat – 5 osób.

Ilość osób leczonych z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych w Poradni Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych „San Damiano” wyniosła w sumie: 20 (tym kobiet: 2 oraz mężczyzn: 18), w tym w wieku:- do 18 lat: 4 osoby, od 19 do 29 lat: 12 osób, od 30 do 64 lat: 4 osoby, powyżej 65 lat: 0 osób.

Ilość udzielonych porad w związku z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych w Poradni Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych „San Damiano” wyniosła w sumie: 89 (w tym kobiet: 4, mężczyzn: 85), w wieku:- do 18 lat: 31 osób, od 19 do 29 lat: 37 osób, od 30 do 64 lat: 21 osób, powyżej 65 lat: 0 osób.

Ilość osób leczonych z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych w Ośrodku Rehabilitacyjnym Uzależnień „San Damiano” wyniosła w sumie: 81 (w tym kobiet: 6, mężczyzn: 75).

Ilość osób leczonych z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych w Hostelu dla Osób Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych „Rivotorto” wyniosła

w sumie: 25 osób (w tym kobiet: 6 i mężczyzn: 19). W Ośrodku Leczenia Uzależnień „San Damiano” oraz w Hostelu „Rivotorto” w Chęcinach przyjmowani są pacjenci w wieku od 18 do 35 lat z całej Polski.

Z punktu widzenia placówki zapotrzebowanie na pobyt w Ośrodku Leczenia Uzależnień z programem średnioterminowym czyli (czas pobytu wynosi od 6 – 12 m-cy.) jest bardzo duże. Powstała trzymiesięczna kolejka pacjentów oczekujących.

Problemy na jakie napotykać pracownicy w pracy z osobami uzależnionymi lub stosującymi szkodliwe substancje psychoaktywne zależą od wieku pacjenta i terapii na jaką się decydują oraz motywacji pacjenta. Kolejny problem dotyczy działań postrehabilitacyjnych, czyli przygotowania pacjenta do opuszczenia placówki. Brak mieszkań readaptacyjnych i programów pomocowych (zwłaszcza jeśli chodzi o wsparcie finansowe) dla pacjentów sprawia, że część z nich zbyt wcześnie wraca do dawnego środowiska, co grozi nawrotami choroby.

Idea readaptacji przyświeca realizatorom programu terapii w placówce przez cały okres pobytu pacjenta w ośrodku i jest związana z etapem leczenia. Od początku terapii pacjent adaptuje się do życia w społeczności terapeutycznej i jest izolowany od środowiska zewnętrznego. Kolejne etapy wiążą się z ponownym wchodzeniem w role społeczne. Pacjenci rozwijają się poprzez kontakty z rodziną, budowanie systemu wsparcia społecznego poza placówką, wreszcie: wyjścia do teatru, kina, na basen, różnego rodzaju wycieczki. Pacjenci Ośrodka mają również ciągły kontakt ze środowiskiem lokalnym ponieważ Ośrodek mieści się w Klasztorze Ojców Franciszkanów.

Placówka chęcińska skupia się na działaniach w obszarze leczenia, rehabilitacji, ograniczenia szkód zdrowotnych i reintegracji społecznej. Ośrodek we współpracy z innymi instytucjami i firmami prowadzi także działania profilaktyczne w szkołach gminy Chęciny. Profilaktyka dociera do dzieci, rodziców i pedagogów. Placówka od kilku lat współpracuje z podobnymi ośrodkami w Europie Środkowej, zwłaszcza na Słowacji i w Czechach. Kwestia badań i monitoringu zawęża się do sporządzania zestawień statystycznych dla instytucji monitorujących służbę zdrowia i kwestie epidemiologiczne.

Ilość kadry pracującej z osobami uzależnionymi od substancji psychoaktywnych w Ośrodku Leczenia Uzależnień i jego filiach: specjaliści terapii uzależnień: 5osób, specjaliści terapii uzależnień w trakcie szkolenia do uzyskania certyfikatu: 4 osoby, psycholog: 1osoba, instruktor terapii uzależnień: 1 osoba, lekarz psychiatra: 1 osoba, pielęgniarka: 2 osoby.

► Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach

W Poradni Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych, będącej w strukturach Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach, w roku 2012 przyjęto 80 pacjentów, z czego 30 mężczyzn. Podział wiekowy pacjentów jest następujący: 0-18 lat 10 osób, 19-29 lat 29 osób, ponad 30 lat 41 osób. Prowadzona była również grupa wsparcia dla rodziców osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych. Łącznie udzielono 200 świadczeń, z czego 110 porad oraz 90 sesji psychoterapeutycznych. Zatrudniony personel medyczny w Poradni Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych to: lekarz psychiatra: 1, pielęgniarka: 2, psycholog: 1, specjalista terapii uzależnień: 4.

Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” prowadzi 2 placówki całodobowe, gdzie odbywa się leczenie stacjonarne: Ośrodek dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Pałęgach oraz Hostel dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Kielcach.

W 2012 roku w Ośrodku przebywało 52 pacjentów (46 mężczyzn i 6 kobiet) w ramach. Podział wiekowy: 0- 18 lat 19 osób, 19-28 lat 33 osoby. W Hostelu przebywało 19 pacjentów (14 mężczyzn i 5 kobiet) w ramach 2069 świadczeń (osobodni). Podział wiekowy: 0-18 lat 2 osoby, 19-28 lat 17 osób.

Z punktu widzenia placówki skala narkomanii jest niepokojąco wysoka, co powoduje konieczność podejmowania dalszych działań profilaktycznych i leczniczych, jak również kontynuowania inicjatyw już istniejących. Istotną rolę odgrywają wszelkie formy wspomagające proces terapeutyczny, tj. obozy, wycieczki, koła zainteresowań, czy też alternatywne formy spędzania czasu wolnego, zmniejszające potrzebę sięgania po środki psychoaktywne, w celu urozmaicenia czasu, czy zabawy.

W zakresie pracy z osobami uzależnionymi lub stosującymi szkodliwe substancje psychoaktywne kadra poradni, ośrodka oraz hostelu napotkała na trudności w utrzymaniu ciągłości terapii pacjentów. Znaczącym problemem jest również bezradność rodzin osób uzależnionych. Osoby takie nie mają się gdzie zwrócić, w celu skierowania uzależnionego członka rodziny na terapię, tak jak jest w przypadku uzależnienia od alkoholu, gdzie istnieje możliwość interwencji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jeśli chodzi o tendencje w rodzaju zażywanych substancji, wśród naszych pacjentów dominujące jest zażywanie: marihuany i amfetaminy a wśród młodzieży akodinu.

Programy readaptacji społecznej realizowane były poprzez działalność Poradni i Ośrodka, przy wsparciu projektu: „Realizacja programów wspomagających proces

terapeutyczny i rehabilitacyjny dla osób uzależnionych od narkotyków” (grupa dla neofitów), finansowany przez Urząd Miasta Kielce. W projekcie wzięło udział 32 osoby, które opuściły ośrodki/oddziały rehabilitacji dla osób uzależnionych od narkotyków oraz członkowi ich rodzin, z czego w poszczególnych spotkaniach uczestniczyło średnio 10-12 osób. Dzięki realizacji projektu, osiągnięte zostały następujące cele: utrzymanie abstynencji od środków psychoaktywnych; ukształtowanie samodzielnej i odpowiedzialnej postawy, rozwinięcie umiejętności bycia w grupie, nawiązywanie znajomości, budowanie relacji; podtrzymywanie umiejętności radzenia sobie z trudnościami życiowymi i stresem; poszerzanie zainteresowań oraz nabycie nowych umiejętności w codziennym życiu; otrzymywanie wsparcia od osób o podobnej sytuacji życiowej; zmniejszenie liczby ryzykownych zachowań; doświadczenie różnych form aktywności i wybranie dla siebie nowych sposobów spędzania czasu wolnego.

Realizowano również projekt „Prowadzenie grupy wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin”. W ramach projektu wsparciem zostało objętych 18 osób (uzależnionych i członków ich rodzin). Projekt był finansowany przez Urząd Miasta Kielce.

W Hostelu dla Osób Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych realizowano projekt „Programy podtrzymujące adresowane do osób po ukończonym procesie leczenia” w którym pacjenci hotelu mieli możliwość poznania alternatywnych stylów życia oraz prowadzona była terapia pedagogiczna. Działaniami zostało objętych 14 osób.

Stowarzyszenie prowadziło jedyny w województwie świętokrzyskim Punkt Konsultacyjno – Diagnostyczny HIV/AIDS. W 2012 roku wykonano 675 testów na obecność wirusa HIV oraz dodatkowo udzielono 113 porad bez zlecenia wykonania testu.

► **Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR w Kielcach**

W 2012 do PPiTU MONAR zgłosiło się i podjęło terapię 40 nowych pacjentów z problemem z problemem narkotykowym (głównie marihuana, amfetamina, uzależnienie mieszane). Przedział wiekowy pacjentów to 19-35 lat, w większości mężczyźni. Oprócz nowych pacjentów pracownicy Poradni pracowali z osobami, które podjęły terapię w 2011 r. Udzielono ok. 500 porad pacjentom z problemem narkotykowym oraz członkom ich rodzin, wydano 10 skierowań do stacjonarnego ośrodka leczenia uzależnień lub detoksykacyjnego. Pracownicy Poradni zaobserwowali wzrost ilości pacjentów w przedziale wiekowym 19-30 lat mających problemy prawne wynikające z używania bądź uzależnienia od narkotyków.

W dalszym ciągu utrzymuje się tendencja wzrostowa ilości pacjentów mających problem z hazardem oraz uzależnieniem mieszanym.

W Poradni pracuje 4 specjalistów: terapii uzależnień, lekarz psychiatra, psycholog, pracownik socjalny oraz prawnik.

Ponadto, pracownicy Poradni przeprowadzali w szkołach programy profilaktyczne oraz brali udział w spotkaniach z młodzieżą. W 2012 r. zrealizowano 42 programy profilaktyczne.

3.6. Profilaktyczno – leczniczo działalność Aresztu Śledczego w Kielcach

W 2012 r. w Areszcie Śledczym w Kielcach objętych oddziaływaniami terapeutycznymi było 122 osadzonych uzależnionych (w tym przyjętych zostało 85 skazanych oraz 37 osób kontynuowało leczenie z 2011 r.). Najczęściej używanym środkiem psychoaktywnym wśród skazanych były: środki stymulujące – głównie amfetamina (38 skazanych), kanabinole- marihuana (15 skazanych), natomiast w przypadku 20 skazanych zdiagnozowano politoksykomanie. Osoby, które przebywały w OT to osoby głównie w wieku 19-24 lata, grupa ta stanowiła 50% objętych leczeniem.

W strukturze Aresztu Śledczego znajdują się cztery działy, w których prowadzone są działania wobec osób uzależnionych oraz zażywających środki odurzające tj.: dział ochrony, dział penitencjarny, dział terapeutyczny dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo oraz dział terapeutyczny dla skazanych uzależnionych od środków odurzających albo substancji psychotropowych. Z uwagi na odmienną specyfikację poszczególnych działów, oddziaływania te mają odmienny charakter.

W dziale penitencjarnym prowadzone są głównie: rozmowy indywidualne o charakterze motywującym, krótkie interwencje. W oddziale dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo realizowany był program readaptacji społecznej. W oddziale dla skazanych uzależnionych w sposób ciągły realizowany jest program terapii nastawiony na: leczenie, rehabilitację, readaptację. Terapia trwa 6 m-cy i jest podzielona na 3 etapy. Przeciętny czas oczekiwania skazanego na przyjęcie do oddziału terapeutycznego w 2012 r. wynosił 5 m-cy i 10 dni. W dziale ochrony przeprowadzonych zostało 165 badań na obecność narkotyków w moczu skazanych. Testy dotyczyły obecności THC oraz amfetaminy.

W 2012 r. w placówce prowadzone były programy readaptacji społecznej:

- program readaptacji społecznej skazanych pt. „Narkotyki niszczą życie”. Celem programu było wzmocnienie efektywności terapii odwykowej poprzez dzielenie się pacjentów OT swoimi doświadczeniami z młodzieżą szkolną oraz kadrami pedagogicznymi. W sześciu tego typu spotkaniach uczestniczyło 136 uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- program readaptacji społecznej dla osób ryzykowanie lub szkodliwie używających narkotyki, którego celem jest dostarczenie osadzonemu niezbędnej wiedzy dotyczącej powstawania uzależnienia oraz konsekwencji wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych. W minionym roku w zajęciach uczestniczyło 11 pacjentów, którzy w całości zrealizowali założenia programowe,
- program readaptacji społecznej skazanych poprzez oddziaływania psychokorekcyjne z zakresu profilaktyki narkotykowej. Program skierowany był do osób wykazujących symptomy uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz takich którzy przestępstwa popełnili będąc pod wpływem środka odurzającego. W programie uczestniczyło 22 skazanych,
- program readaptacji społecznej skazanych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, którego celem było dostarczenie wiedzy na temat zagrożeń płynących z zażywania środków odurzających. W programie uczestniczyło 22 skazanych.

Ponadto Areszt Śledczy w Kielcach przy realizacji postulatów zapobiegania narkomanii współpracował z: pełnomocnikiem Wojewody Świętokrzyskiego ds. uzależnień, Stowarzyszeniem „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach oraz brał udział w Świętokrzyskich Dniach Profilaktyki i konferencjach organizowanych przez Departament Ochrony Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach.

W Areszcie Śledczym z osobami uzależnionymi od substancji psychoaktywnych pracowało łącznie 7 psychologów i 2 terapeutów. Ze spostrzeżeń kadry pracującej z osobami uzależnionymi wynika, że najczęstsze problemy to: brak motywacji pacjenta, stopień uzależnienia, wiek pacjenta, koncentracja życia pacjenta na życiu więziennym, zbyt duża ilość skazanych pozostających pod opieką psychologów, brak gotowości pacjenta do podjęcia leczenia.

3.7. Działalność prewencyjna Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach

W roku 2012 r. w woj. świętokrzyskim wszczęto 539 postępowań w sprawach o przestępstwa narkotykowe. Stwierdzono 2741 przestępstw:

Tabela 7. Postępowania w sprawach o przestępstwa narkotykowe

Postępowania	2011 r.	2012 r.
Postępowanie wszczęte	561	539
Postępowanie stwierdzone	2 868	2741

Źródło danych: KWP Kielce

- 1 028 przestępstw zaistniało w wyniku naruszenia art. 59 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii dotyczącego udzielenia środków odurzających lub substancji psychotropowych w celu osiągnięcia korzyści majątkowej,
- 1109 przestępstw dotyczących posiadania narkotyków (art. 62 ust. 1 i 3),
- 55 przestępstw dotyczących posiadania znacznej ilości (art. 62 ust. 2),
- 388 przestępstw nieodpłatnego udzielania środków odurzających lub substancji psychotropowych innym osobom (art. 58),
- 78 nielegalnych upraw maku lub konopi (art. 63 ust.1),
- 47 przestępstw dotyczących nielegalnego wprowadzania do obrotu narkotyków (art. 56 ust. 1 i 2),
- 18 przestępstw dotyczących nielegalnego wprowadzania do obrotu znacznej ilości narkotyków (art. 56 ust.3).

Wiodącym założeniem świętokrzyskiej policji jest ujawnienie grup i osób produkujących oraz rozprowadzających narkotyki. Duże ośrodki miejskie to miejsca gdzie najczęściej napotyka się na przestępczości narkotykową. W walce z przestępczością narkotykową wykorzystywane są 4 psy do wykrywania narkotyków. Skutecznym narzędziem do ujawniania narkotyków są narkotesty będące na wyposażeniu każdej jednostki policji na terenie województwa. W celu zapewnienia bezpieczeństwa na drogach przeprowadzono liczne działania pn. „Alkohol”, „Narkotyki”, i „Trzeźwy poranek” w wyniku których w 103 przypadkach kierujących pojazdy poddano badaniu na działanie środka działającego podobnie do alkoholu.

Poniżej została przedstawiona tabela informująca o najczęściej zabezpieczanych narkotykach w województwie.

Tabela 8. Ilość zabezpieczonych narkotyków

Rodzaj	Ilość zabezpieczonych narkotyków	
	2011	2012
Marihuana	96,97 kg	42,88 kg
amfetamina	39,73 kg	17,75 kg
haszysz	556,26 g	675,1 g
ekstazy	5078 szt.	1578 szt.
konopie	3316 roślin	992 roślin

Źródło danych: KWP w Kielcach

Z formacji nadesłanych przez KWP w Kielcach wynika, że nie ma powiatu na terenie województwa, w którym nie występuje problem narkomanii, a aktualne trendy wskazują, że problem przestępczości narkotykowej istnieje i stanowi jeden z najważniejszych priorytetów dla organów ścigania.

Oprócz działań ukierunkowanych bezpośrednio na zwalczanie przestępczości narkotykowej prowadzone były również różnorodne akcje profilaktyczne na terenie województwie, m.in.

- działania informacyjno – edukacyjne skierowane do nauczycieli i rodziców uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- udział XXII konferencji Ekspertów Wojewódzkich ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii w Ośrodku Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych „San Damiano” w Chęcinach,
- przeprowadzenie prelekcji dla studentów Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach o tematyce przeciwdziałania uzależnieniom,
- udział w posiedzeniu Komisji Samorządu Terytorialnego oraz Komisji Edukacji, Kultury i Sportu Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego poświęconemu przeciwdziałaniu narkomanii w województwie świętokrzyskim,
- przygotowanie ogólnopolskiej konferencji pt. „Narkomania w Polsce XXI wieku – problem społeczny”,
- staszowska policja współuczestniczyła w happeningu antyuzależnieniowym skierowanym do młodzieży,
- włoszczowska policja współorganizowała IV edycję Powiatowego Konkursu Wiedzy o uzależnieniach i o Chorobie AIDS,

- sandomierska policja przeprowadziła spotkania z młodzieżą pn. „Nie potrzebuję narkotyków do życia, bo realizuję się w inny, ciekawy dla mnie sposób”,
- KPP W Końskich współorganizowała VII Powiatowe Koneckie Dni Profilaktyki,
- KWP Kielce w kooperacji z Świętokrzyskim Kuratorium Oświaty, Świętokrzyskim urzędem Wojewódzkim oraz Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego przeprowadziła III edycję konkursu na realizację sztuki teatralnej nt. bezpieczeństwa, profilaktyki uzależnień,
- KPP w Starachowicach w celu przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi włączyła się w akcję „Bliżej siebie dalej od uzależnień” przygotowana przez GKRPA w Starachowicach Ponadto KPP w Starachowicach wraz ze Starostwem Powiatowym i Powiatową Komisją Lekarską oraz przeprowadziła cykl pogadanek wśród poborowych.

Świętokrzyska Komenda Policji kładzie nacisk przede wszystkim zwalczanie przestępczości narkotykowej oraz podejmowanie i promuje profilaktykę ograniczającą zjawisko narkomanii.

4. Współpraca Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi

W 2012 r. w realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom uczestniczyły organizacje pozarządowe i inne podmioty, których działalność statutowa obejmowała zadania należące do sfery zadań publicznych w zakresie m.in. ochrony i promocji zdrowia oraz przeciwdziałania patologiom społecznym o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm. 5).

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego na działania ograniczające zjawisko narkomanii przeznaczył w sumie kwotę 55 000,00 zł. Należy zaznaczyć, iż jedno zadanie pochodziło z zakresu ochrony i promocji zdrowia – programy zdrowotne (5 000,00 zł), pozostałe z zakresu zwalczania narkomanii (50 000,00 zł). Realizatorem poszczególnych zadań było Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”. Podejmowane inicjatywy oparły się na realizacji następujących założeń:

Zadanie 1. „Inicjowanie i wspieranie programów profilaktyki HIV,HBV,HCV wśród osób uzależnionych”

Założonym celem było zapewnienie dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV, HCV, HBV i przekazanie aktualnej i rzetelnej wiedzy na temat zakażeń w/w wirusami osobom ze środowisk o wysokim poziomie zachowań ryzykownych, zwiększanie wiedzy o epidemiologii, czynnikach ryzyka, obrazie chorobowym oraz o profilaktyce zakażeń HCV/HBV i HIV.

Cele zrealizowane zostały poprzez umożliwienie skorzystania z bezpłatnego badania w kierunku zakażenia HIV/HCV/HBV w ramach Punktu Konsultacyjno – Diagnostycznego oraz w Areszcie Śledczym w Kielcach, Stacjonarnych Ośrodkach Leczenia Uzależnień: Pałęgi, San Damiano w Chęcinach i MONAR w Lutej, jak również poprzez zorganizowanie spotkań edukacyjno – informacyjnych dla Ośrodka San Damiano w Chęcinach, Ośrodka Leczenia Uzależnień w Pałęgach oraz wśród osadzonych w Areszcie Śledczym w Kielcach. Oferta została poszerzona działania przeprowadzone w Zakładzie Karnym w Pińczowie.

Wykonano 300 badań, wykryto 6 zakażeń HCV. Program edukacyjno – profilaktyczny obejmował układ czterogodzinnych spotkań edukacyjnych w formie warsztatu. Przeprowadzonych zostało 100 godzin. W trakcie każdej części programu prowadzone były ćwiczenia aktywizujące, rozluźniające jak i wprowadzające. Treści programu ilustrowane były prezentacjami multimedialnymi. Szczególną formą pracy były indywidualne kontakty z beneficjentami w trakcie dyżurów.

Poprzez podejmowane inicjatywy w Punkcie Konsultacyjno – Diagnostycznym doradca pełnił dyżur przez 126 godzin. Natomiast w ramach programu edukacyjno – profilaktycznego zrealizowano 100 godzin spotkań edukacyjnych.

Zadanie 2. „Wspieranie inicjatyw podejmowanych w ramach punktów konsultacyjno – diagnostycznych”

Celem zrealizowanego zadania było rozszerzenie dostępności profesjonalnej pomocy poprzez utworzenie Punktów Konsultacyjno – Diagnostycznych w wybranych szkołach na terenie województwa świętokrzyskiego. Wsparciem zostały objęte następujące placówki: Zespół Placówek Szkolno – Oświatowych ul. Gimnazjalna 15, Oblęgorek, 26-067 Strawczyn, Zespół Szkół w Nowej Słupi, ul. Szkolna 10, 26-006 Nowa Słupia oraz Zespół Placówek Oświatowych w Bukowej, ul. Szkolna 8, Bukowa.

W wyniku zwiększania dostępności i rozszerzania oferty profesjonalnej pomocy rodzinom i bliskim osób zagrożonych narkomanią i uzależnionych od narkotyków poprzez poszerzenie oferty punktów konsultacyjnych beneficjenci dowiedzieli się m.in. jak kształtować adekwatne przekonania normatywne dotyczące narkotyków oraz promocję postaw prozdrowotnych, jak rozwiązywać sytuacje kryzysowe związane z narkotykami, a także uzyskali porady i konsultacje rodzinne dotyczące zgłaszanego problemu oraz ewentualnego skierowania do specjalistycznej placówki profilaktycznej lub leczniczo – rehabilitacyjnej.

W rezultacie podejmowanych działań szkoły uzyskały natychmiastową możliwość rozwiązywania sytuacji trudnych. Pedagodzy otrzymywali wsparcie oraz potrzebne informacje w zakresie form pomocy osobom eksperymentującym i uzależnionym na terenie szkoły.

Beneficjenci objęci działaniami to przede wszystkim osoby sprawiające trudności wychowawcze, zaniedbujące obowiązki szkolne, dotknięte problemem uzależnień, doświadczające przemocy w rodzinie, a także ofiary przestępstw – szczególnie w wyniku nadużywania substancji psychoaktywnych. Zrealizowano 216 godzin dyżurów w ramach Punktów Konsultacyjno – Diagnostycznych na terenie gminy Strawczyn, Bukowa, Nowa Słupia. Do punktów po wsparcie, poradę oraz diagnozę problemu zgłosiło się 162 osoby.

Zadanie 3. „Przeprowadzenie zajęć edukacyjnych wśród młodzieży uczącej się na temat zachowań ryzykownych dróg przenoszenia wirusa HIV oraz działania edukacyjne z zakresu HIV prowadzone bezpośrednio w środowisku osób o wysokim poziomie zachowań ryzykownych”

Wiodącym celem zadania publicznego było zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS oraz przekazanie aktualnej i rzetelnej wiedzy na temat HIV/AIDS młodzieży licealnej i studenckiej jak i osobom o wysokim poziomie zachowań ryzykownych.

W ramach niniejszego zadania udzielane były informacje dotyczące zakażenia HIV. W ramach profesjonalnego doradztwa przeprowadzono 20h spotkań informacyjno – edukacyjnych wraz z bezpłatnym testowaniem. W zajęciach tych wzięło udział 176 studentów pierwszych lat studiów Uniwersytetu Jana Kochanowskiego oraz Wszechnicy Świętokrzyskiej. W punkcie Konsultacyjno – Diagnostycznym wykonano 200 testów na obecność wirusa HIV w organizmie (100 z nich to beneficjanci Ośrodków leczenia

Uzależnień i Hosteli, 100 to beneficjenci objęci działaniami edukacyjnymi). W zajęciach łącznie udział wzięło 376 osób.

5. Działania edukacyjno – informacyjne w województwie świętokrzyskim

W 2012r. zrealizowano szereg działań o charakterze edukacyjno - informacyjnym. Na podejmowane inicjatywy wydano kwotę 24 988,60 zł.

➔ wypożyczanie walizki „Drug - Box” zawierającej atrapy narkotyków. Walizka była wykorzystywana na szkoleniach, prelekcjach, pogadankach dotyczących tematyki uzależnień od substancji psychoaktywnych. Walizka „Drug - Box” była wypożyczana przez placówki oświatowe, policję, straż miejską z terenu całego województwa.

➔ na podstawie ankiet sprawozdawczych przekazywanych przez poszczególne gminy do Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii opracowano syntezę działań podejmowanych przez samorzady lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Szczegółowe dane zostały zamieszone w dokumencie „Monitorowanie problemów narkotykowych w województwie świętokrzyskim w 2011 r. Raport”. Dokument został zamieszczony na stronie internetowej [tut.](#) Urzędu.

➔ w dniu 04.04.2012r. zorganizowano panel dyskusyjny w sprawie zmian w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124, tekst jednolity). Prelegentami spotkania byli: Pani Barbara Wilamowska - Koordynator Ministra Sprawiedliwości ds. Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, Bogusława Bukowska - Z-ca Dyrektora Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Maria Charmast - główny specjalista ds. współpracy międzynarodowej w Stowarzyszeniu „Monar”, Dorota Wieczorek - specjalista ds. certyfikacji i szkoleń Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, a także Pan Artur Szałapski - Świętokrzyskie Towarzystwo Zapobiegania Patologiom Społecznym „Kuźnia” oraz Pani Grażyna Jabłońska ze Stowarzyszenia Nauczycieli „Zdrowa Szkoła”. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele: sądu, policji, prokuratury, organizacji pozarządowych, Aresztu Śledczego, poradni leczenia uzależnień.

➔ w dniach 25-27.04.2012r. Departament Ochrony Zdrowia współorganizował XXII Konferencję Ekspertów Wojewódzkich ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii. Sieć Ekspertów Wojewódzkich stanowi przykład dobrej współpracy samorządu terytorialnego z Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Ścisła współpraca umożliwia gromadzenie danych na temat skali zjawiska

narkotyków i narkomanii oraz aktywności podejmowanych na poziomie społeczności lokalnych. Podczas konferencji omówiono stan sytuacji narkotykowej w poszczególnych województwach Polski jak również planowane działania w ramach monitorowania problemu narkotyków i narkomanii. Dyskutowano także nad kierunkami rozwoju wojewódzkich polityk antynarkotykowych oraz priorytetowymi działaniami podejmowanymi na poziomie wojewódzkim. Przedstawiono aktywności Polski w Unii Europejskiej w obszarze przeciwdziałania narkomanii, w tym także działania związane ze zjawiskiem tzw. dopalaczy oraz ewaluacją europejskiej strategii antynarkotykowej. Spotkanie służyło też szczegółowemu zapoznaniu się z sytuacją epidemiologiczną oraz działaniami podejmowanymi w województwie świętokrzyskim w odpowiedzi na problemy związane z narkotykami i narkomanią. W konferencji udział wzięli Eksperti Wojewódzcy ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii z województwa: dolnośląskiego, podkarpackiego, małopolskiego, mazowieckiego, lubelskiego, przedstawiciele Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii oraz policji, prokuratury, organizacji pozarządowych, Aresztu Śledczego, poradni leczenia uzależnień z terenu województwa świętokrzyskiego.

➔ w dniu 29.11.2012r., w Sandomierzu odbyło się posiedzenie Komisji Samorządu Terytorialnego oraz Komisji Edukacji, Kultury i Sportu Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego pt. „Przeciwdziałanie narkomanii wyzwaniem dla społeczności lokalnych w województwie świętokrzyskim”. Wiodącym założeniem spotkania było ukazanie młodzieży wpływu narkotyków, alkoholu i innych uzależnień na życie człowieka oraz poszukiwanie nowych rozwiązań edukacyjnych, prawnych w kontekście zmieniającej się rzeczywistości.

➔ w dniu 17.10.2012 r. wzięto udział w akcji profilaktycznej „Tydzień dla zdrowia” organizowanej przez Urząd Gminy w Masłowie. Samorząd wychodząc naprzeciw potrzebie utrwalania prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia zorganizował wśród mieszkańców gminy Masłów „Tydzień dla zdrowia”. Zorganizowane całotygodniowe działania dotyczyły profilaktyki chorób nowotworowych, układu krążenia, promowane zdrowego stylu życia, profilaktyki HIV/AIDS oraz przeciwdziałania uzależnieniom.

➔ upowszechnienie wyników badań społecznych „Przeprowadzenie badania ankietowego na temat problemu używania substancji psychoaktywnych (narkotyków i alkoholu) oraz opinii i przekonań w tym zakresie na próbie reprezentatywnej mieszkańców Polski”.

5.1. Kampania społeczna „Narkotyki? Na co mi to. Odleć z nami nie z narkotykami”

Punktem wyjścia dla kampanii „Narkotyki? Na co mi to. Odleć z nami, nie z narkotykami” było założenie o normatywnym wpływie otoczenia społecznego na zachowanie młodzieży. Kampania skupiała się na szerzeniu informacji o tym, że normą jest niebranie narkotyków. Istotnym elementem przekazu było wskazanie młodym ludziom alternatywnej drogi dla przeżywania głębokich emocji w sposób nieszkodzący zdrowiu. Zaplanowane działania kładły nacisk na kształtowanie własnej osobowości, rozwój zainteresowań i aktywności, która pozwala oddać się realizowaniu pasji bez wspomagania się środkami psychoaktywnymi. W kooperacji ze Świętokrzyskim Kuratorium Oświaty kampania profilaktyczna była promowana w szkołach i placówkach oświatowych całego województwa. Dodatkowo do akcji przyłączy się Urzędy Miast i Gmin.

5.2. Wdrażanie programu profilaktycznego Unplugged

W 2011 r. rozpoczęto wdrażanie szkolnego programu profilaktyczny Unplugged. Program opiera się na strategii wszechstronnego wpływu społecznego. Podstawą Programu jest: informowanie młodzieży na temat ryzyka i konsekwencji używania substancji psychoaktywnych, wzmacnianie umiejętności indywidualnych i społecznych uczestników oraz modyfikacja błędnych przekonań na temat używania narkotyków oraz społecznej akceptacji stosowania. Program „Unplugged” ma za zadanie nauczyć uczniów rozwijania umiejętności życiowych, korygowania błędnych przekonań normatywnych oraz przekazywania wiedzy o konsekwencjach używania substancji psychoaktywnych.

„UNPLUGGED” to program uniwersalnej profilaktyki używania substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki) skierowany do młodzieży w wieku 12-14 lat. Program jest adresowany do uczniów/przeznaczony dla szkół gimnazjalnych, a realizowany w formie 12 lekcji (45 min.) prowadzonych w klasie szkolnej przez nauczyciela oraz 3 spotkań dla rodziców prowadzonych przez nauczyciela lub pedagoga/psychologa szkolnego. Program wyposażony jest w podręcznik zawierający wskazówki do wdrażania, podręcznik dla nauczyciela (scenariusze 12 lekcji), zeszyt ćwiczeń dla ucznia, karty do ćwiczeń oraz przewodnik do realizacji spotkań z rodzicami. W minionym roku realizatorami programu stały się następujące szkoły:

- Zespół Szkół – ul. Pisakowa 26, 26-120 Bliżyn,
- Zespół Szkół – Kostomłoty II, 28-085 Miedziana Góra,

- Zespół Placówek Oświatowych w Nizinach, 28-142 Tuczępy,
- Gimnazjum w Suchedniowie, ul. Szarych Szeregów 6, 16-130 Suchedniów,
- Gimnazjum nr 8, ul. Górników Staszicowskich 22A, 25-804 Kielce,
- Zespół Szkoły Podstawowej, Przedszkola i Gimnazjum, ul. Ogrodowa 2, Tumlin Węgle, 26-050 Zagnańsk,
- Gimnazjum nr 9, ul. A. Naruszewicza 16, 25-628 Kielce,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 28, ul. Wróbla 5, 25-661 Kielce,
- Zespół Szkół w Wilczycach, 27-612 Wilczyce,
- Zespół Placówek Oświatowych, ul. Szkolna 4, 26-060 Morawica,
- Samorządowe Gimnazjum nr 1, ul. Grotta 3, 28-100 Busko – Zdrój,
- Publiczne Gimnazjum, ul. Szkolna 12, 27-420 Bodzechów,
- Zespół SP nr 2, Przedszkola i Gimnazjum, ul. Turystyczna 59, 26-050 Zagnańsk,
- Publiczne Gimnazjum, ul. Langiewicza 3, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących, Osiedle Wzgórze 54, 27-530 Ożarów,
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 2, ul. Radiowa nr 1, 25-314 Kielce,
- Gimnazjum w Węchadłowie, 28-411 Michałów,
- Samorządowy Zespół Szkół nr 2, ul. Kopernika 30, 27-500 Opatów,
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 9, ul. Niewiadoma 9, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski,
- Publiczne Gimnazjum w Czyżowicach, 28-512 Bejsce,
- Zespół Szkół we Włostowie, 27-545 Włostów,
- Publiczne Gimnazjum nr 2, ul. Szkolna 2, 26-006 Rudki,
- Zespół Szkół, ul. Szkolna 10, 26-006 Nowa Słupia,
- Gimnazjum nr 2, ul. Flisaków 30, 27-600 Sandomierz,
- Zespół Placówek Oświatowych, ul. Świętokrzyska 9 Zblutowice, 28-100 Busko – Zdrój,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących ul. Szkolna 35 Wolica, 26-060 Chęciny,
- Gimnazjum w Boleszcicach 7B, 28-340 Sędziszów,
- Gminny Zespół Szkół, ul. Zapłotnia 1, 26-025 Łagów.

W 2013r. Departament Ochrony Zdrowia przewiduje kontynuację prac nad upowszechnianiem Programu oraz tym samym zwiększaniem kompetencji i umiejętności pedagogicznych nauczycieli.

5.3. Program wczesnej interwencji „FreD Goes Net”

W programie realizowanym przez Świętokrzyskie Towarzystwo Zapobiegania Patologiom Społecznym "Kuźnia" wzięło udział 57 uczestników. Poniższa tabela ilustruje wiek uczestników programu. W programie uczestniczyli i głównie mężczyźni (75% ogółu odbiorców).

Tabela 9. Wiek uczestników FreD Goes Net

Wiek uczestników	Ilość osób	udział %
15	6	11%
16	18	32%
17	19	33%
18	7	12%
19	6	11%
20	1	2%
razem	57	100 %

Dziewięć osób podczas rozmowy wstępnej zdiagnozowano jako uzależnione i skierowano do innych programów /leczenia uzależnień/. Uczestnicy programu wypełniali ankiety na temat używania przez nich substancji psychoaktywnych zarówno w ciągu ostatnich 30 dni, jak i kiedykolwiek w życiu. W programie 74% respondentów przyznała się do użycia narkotyku minimum jeden raz w swoim życiu. Najczęściej była nim marihuana 56%.

Tabela 10. Rodzaj stosowanej substancji psychoaktywnej

Rodzaj stosowanej substancji psychoaktywnej	Ilość osób	udział %
alkohol	15	26%
amfetamina	4	7%
ekstazy	2	4%
mieszane	4	32%
Przetwory konopi	32	56%
razem	57	100 %

Dla 91 % osób „Fred Goes Net” był pierwszym programem profilaktyki narkotykowej z którym się zetknęli. Uczestnicy informacje o realizowanym programie powzięli głównie ze szkoły i od najbliższych.

Tabela 11. Ścieżka dostępu do informacji

Ścieżka dostępu do informacji	Ilość osób	udział %
policja	9	16 %
wymiar sprawiedliwości	6	11 %
szkoła	30	53 %
rodzina	12	21 %

Bezpośrednio po zakończeniu programu uczestnicy wypełniali ankiety ewaluacyjne dotyczące ich satysfakcji z uczestnictwa w programie oraz efektów, jakie wywarł on na nich w sferze wiedzy i praktycznych umiejętności. Większość zadeklarowała, iż nabyła ważne umiejętności rozwiązywania problemów oraz wie gdzie szukać pomocy

Tabela 12. Satysfakcja z uczestnictwa w projekcie

Satysfakcja z uczestnictwa w projekcie	Ilość osób	udział %
Zdecydowanie tak	39	68%
zadowolony	13	23 %
Częściowo zadowolony	3	5%
Niezbyt zadowolony	2	4%
Całkowicie niezadowolony		

Program „Fred Goes Net” wywarł pozytywny wpływ na uczestników, zwiększył ich wiedzę, zmienił postawy i wzbudził refleksję na temat używania przez nich substancji psychoaktywnych.

Program „Fred Goes Net” realizowany był również przez Stowarzyszenie Nauczycieli „Zdrowa Szkoła” w Starachowicach. Zrealizowano zajęcia warsztatowe dla 4 grup. Program cieszył się dużym zainteresowaniem zwłaszcza w środowiskach oświatowych.

Ponadto, Stowarzyszenie Nauczycieli „Zdrowa Szkoła” w 2012 r. wdrażało program CANDIS, w wyniku czego 3 osoby przeszły pełen cykl terapii.

6. Podsumowanie

Cel ogólny Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 za 2012r. z obszaru profilaktyki pn. ograniczanie tempa wzrostu popytu na narkotyki, realizowany był w ramach trzech kierunków działań:

- zwiększania zaangażowania społeczności lokalnych w zapobieganie używaniu środków psychoaktywnych,
- podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku,
- zwiększania liczby kompetentnych realizatorów działań profilaktycznych,.

Najważniejsze rezultaty osiągnięte na tym polu dotyczą:

- upowszechniania materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii,
- samorządy lokalne realizują założenia profilaktyki uniwersalnej,
- zwiększenia zasięgu programów profilaktycznych realizowanych na poziomie wojewódzkim wynikających z współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- wspierania realizacji programów profilaktycznych,
- podniesienia wiedzy na temat problematyki uzależnień,
- stałe uaktualnianie i upowszechnianie danych na temat rekomendowanych programów profilaktycznych oraz instytucji i placówek prowadzących działalność profilaktyczną obejmującą problematykę narkomanii,
- włączenie się i prowadzenie kampanii edukacyjnych uwzględniających problematykę narkomanii pt. „Narkotyki? Na co mi to. Odleć z nami nie z narkotykami” oraz akcji promujących życie bez nałogów pt. „Tydzień dla zdrowia”,
- wykorzystywania walizki drug- box jako materiału dydaktycznego podczas różnorodnych szkoleń,
- wspieranie nowoczesnych programów profilaktycznych i metod kształtowania właściwych postaw służących zdrowemu i trzeźwemu życiu poprzez upowszechnianie programów FreD Goes Net oraz Candis,
- udział w konferencjach i seminariach organizowanych przez instytucje krajowe oraz samorządy lokalne,
- zaangażowania podmiotów współrealizujących Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 tj. Policji, Aresztu Śledczego, Kuratorium Oświaty w Kielcach, organizacji pozarządowych.

Cel ogólny Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w obszarze leczenia, rehabilitacji i ograniczania szkód społecznych pn. podniesienie jakości leczenia, rehabilitacji, działań zmierzających do ograniczenia szkód zdrowotnych i reintegracji społecznej, realizowany był w ramach trzech kierunków działań:

- zwiększenia dostępności świadczeń w zakresie leczenia i rehabilitacji poprzez rozwój specjalistycznych placówek oraz programów terapeutycznych,
- poprawy stanu zdrowia osób uzależnionych od narkotyków,
- edukacji i szkoleń dla personelu prowadzącego leczenie, rehabilitację i programy ograniczania szkód zdrowotnych.

Najważniejsze rezultaty osiągnięte na tym polu dotyczą:

- kontynuowania programu metadonowego przez PZOZ w Starachowicach,
- ewidencjonowanie na poziomie województwa istniejących placówek leczniczych i rehabilitacyjnych,
- upowszechnienia informacji o podmiotach leczenia uzależnień,
- upowszechniania informacji o rekomendowanych programach z zakresu profilaktyki uniwersalnej i selektywnej,
- realizacji zadań publicznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia – programy zdrowotne,
- realizowanie programów readaptacji społecznej,
- zaangażowania podmiotów współrealizujących Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 tj. Policji, Aresztu Śledczego, Kuratorium Oświaty w Kielcach, organizacji pozarządowych.

Cel ogólny Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w obszarze badań, monitoringu i ewaluacji pn. zapewnienie informacji dla prowadzenia i budowania racjonalnej i akceptowanej społecznie polityki wobec narkomanii, realizowany był w ramach trzech kierunków działań:

- współtworzenia, rozwoju i konsolidacji zintegrowanego ogólnopolskiego systemu informacji o narkotykach i narkomanii,
- oceny zjawiska narkomanii, jego rozmiarów na terenie województwa i związanych z nim zagrożeń.

Najważniejsze rezultaty osiągnięte na tym polu dotyczą:

- opracowania sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2011 roku,
- gromadzenie i udostępnianie publikacji na temat narkotyków i narkomanii,

- zbieranie i analizowanie danych statystycznych na poziomie wojewódzkim oraz miast i gmin,
- opracowania raportu pn. „Monitorowanie problemów narkotykowych w województwie świętokrzyskim w 2011r.”,
- upowszechnienie wyników badań pt. „Przeprowadzenie badania ankietowego na temat problemu używania substancji psychoaktywnych (narkotyków i alkoholu) oraz opinii i przekonań w tym zakresie na próbie reprezentatywnej mieszkańców województwa świętokrzyskiego”.

